

AINO SUOMALAINEN, KIIRA SARASJÄRVI, JENNI LAHTINEN

OPISKELIJAN KAUPUNKI 2019

OTUS

WORLD
STUDENT
CAPITAL

TIIVISTELMÄ

LUKIJALLE

Opiskelijan kaupunki tuottaa pääkaupunkiseudun opiskelijoita koskevaa tutkimustietoa. Tutkimuksessa tarkastellaan pääkaupunkiseudun korkeakouluopiskelijoiden näkemyksiä asumiseen, kaupunkisuunnitteluun, liikkumiseen ja osallisuuteen pääkaupunkiseudulla. Lisäksi selvitetään kokemuksia itsenäisestä opiskelusta ja kansainvälisten opiskelijoiden työllistymisestä. Tiedonkeruu toteutettiin keväällä ja kesällä 2019, ja tutkimusraportti julkaistiin joulukuussa 2019. Tutkimus on jatkoa vuoden 2015 Opiskelijan kaupunki-tutkimukselle, joka toteutettiin tuolloin ensimmäisen kerran.

Tutkimus jakautuu kahteen osaan: kyselyyn ja työpajoihin. Tällä kertaa tutkimuksesta tehtiin laajempi kuin vuonna 2015, kun siihen sisältyi kyselyn lisäksi työpajat. Kysely lähetettiin huhtikuussa 2019 1541:lle opiskelijalle, joista siihen vastasi 594. Kyselyn otos on samana keväänä toteutetun Opiskelijabarometrin pohjalta, joiden vastaajilta ja kohde-ryhmään kuuluvilta kysyttiin lupa lähettää kutsu Opiskelijan kaupunki- kyselyyn. Kyselyn teemat ovat asuminen, liikkuminen ja osallisuus. Kyselyn lopuksi oli myös karttaosio, johon vastaajat saivat merkitä kartalle vastauksia.

Tutkimukseen kuuluu kyselyn lisäksi työpajat, joita toteutettiin kahdella eri teemalla: korkeakouluopiskelijoiden itsenäinen opiskelu sekä kansainvälisten korkeakouluopiskelijoiden työllistyminen.

Tässä tiivistelmässä esitellään osia tutkimuksen jokaisesta teemasta. Tutkimusraporttiin voit tutustua osoitteissa

<https://www.otus.fi/julkaisu/opiskelijan-kaupunki-2019/>
ja <https://worldstudentcapital.fi/tutkimus/>

Tutkimuksessa ovat olleet mukana: World Student Capital – pääkaupunkiseudun opiskelijat ry., Espoon kaupunki, Helsingin kaupunki, Vantaan kaupunki, Aalto-yliopisto, Hanken Svenska handelshögskolan, Helsingin yliopisto, Taideyliopisto, Aalto-yliopiston ylioppilaskunta AYY, Haaga-Helian opiskelijakunta Helga, Helsingin yliopiston ylioppilaskunta HYY, Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelijakunta, Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijakunta Laureamko, Metropolian ammattikorkeakoulun opiskelijakunta METKA, 3AMK (Haaga-Helian, Laurea ja Metropolian strateginen liittouma), Hoas, HSL

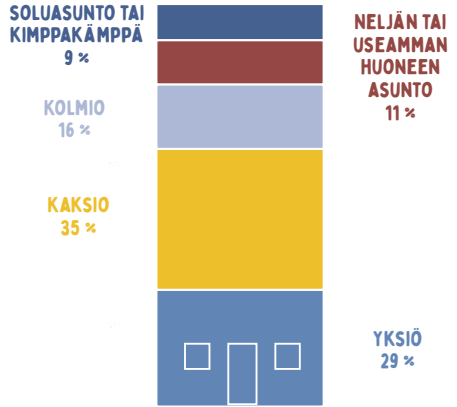
Julkaisija: Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus, Lapinrinne 2 00180 Helsinki, www.otus.fi
Aino Suomalainen, Kiira Sarasjärvi, Jenni Lahtinen, Johanna Penttilä. Taitto: Maro Järvinen 2019

ASUMINEN

Asumisen kyselyosiossa tarkastellaan esimerkiksi vastaajien asumismuotoja ja mieluisimpia asuinpaikkoja opiskelujen aikana ja valmistumisen jälkeen, asumiskustannuksia, asunnottomuutta ja syrjintää vuokramarkkinoilla, sekä asumisen arvoja ja mielikuvia pääkaupunkiseudun kaupungeista.

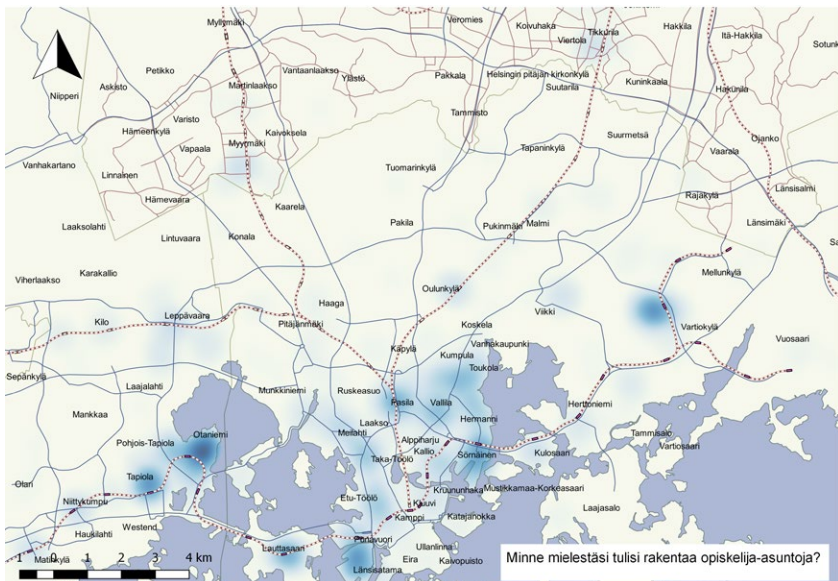
Vuokra-asuminen on vastaajien keskuudessa yleisin asumismuoto (79% vastaajista asuu vuokralla). Suurin osa opiskelijoista ilmoitti asuvansa joko yksiosässä (29%) tai kaksiossa (35%). Tämänhetkiseen elämäntilanteeseen sopivimmaksi asuontyypiksi opiskelijat myös valitsivat joko yksiosän (42%) tai kaksion (35%). Vastaajien kuukausittaiset asumismenot vaihtelevat 0-2500 euron välillä.

Kyselyn karttaosiossa kysyttiin, minne uusia opiskelija-asuntoja tulisi rakentaa.

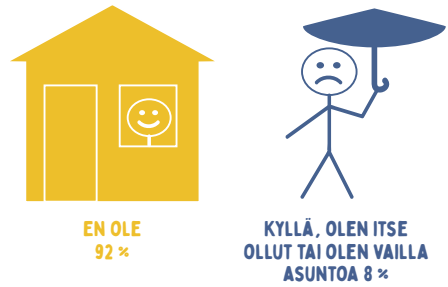
Kuvio 1. Millainen asuntosi on tyypiltään? n=577.

Edelliskertaan verrattuna uusi, selkeä keskittymä on Myllypurossa, mahdollisesti uuden ammattikorkeakoulun myötä. Lisäksi metroradan varrelle Espooseen, sekä kampusten läheisyyteen ja liikenteen solmukohtiin kuten Otaniemeen, Tapiolaan, Tikkurilaan ja Myyrmäkeen on tehty runsaasti merkintöjä.

Kuvio 2. Minne mielestäsi tulisi rakentaa opiskelija-asuntoja? Vastausten määrä 621.

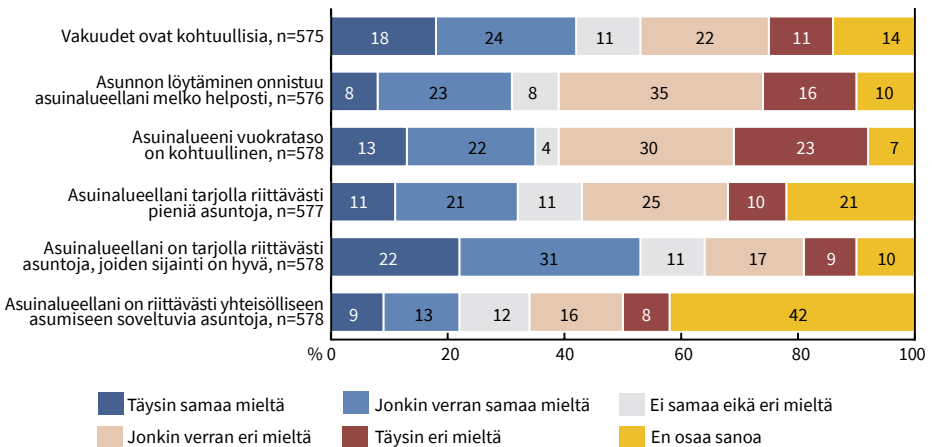
Kyselyyn vastanneista 8 prosenttia ilmoitti olleensa koditon opintojensa aikana omalla opiskelupaikkakunnalla. Syyt asunnottomuuteen liittyvät asunnon saamisen viivästyamiseen opintojen aloittamisen yhteydessä, sekä vuokrasuhteen päättymiseen erinäisistä syistä. Opiskelijoiden asunnottomuus vaikuttaa lyhytaikaiselle, maksimissaan noin 1-2 kk. Lähes kaikki asunnottomuutta kokeneista vastaajista ovat majoittuneet ystävän tai sukulaisen luona.

Kuvio 3. Oletko opintojesi aikana ollut asunnottomana opiskelupaikkakunnallasi?
n=578.

Kyselyssä tarkasteltiin myös pääkaupunkiseudun asuntotilanteeseen liittyviä erilaisia väittämiä. Esimerkiksi asuinalueen vuokrataso jakaa mielipiteitä: puolet (53%) eivät koe asuinalueensa vuokratason olevan kohtuullinen, ja kolmasosa taas näkee vuokratason olevan kohtuullinen. Myös pienten asuntojen saatavuus omalla asuinalueella jakaa mielipiteitä: noin joka kolmas on väitteen kanssa joko samaa (31%) tai eri mieltä (35%). Vastaajilta kysyttiin myös onko heidän asuinalueellaan

riittävästi yhteisölliseen asumiseen soveltuvia asuntoja. Noin joka viides oli väitteen kanssa joko samaa (22%) tai eri mieltä (18%). Suurin osa vastaajista (42%) kuitenkin ei osannut sanoa kantaansa. Vuokravakuuksien määrästä kysyttäessä 42 prosenttia kokee vakuuksien olevan kohtuullisia ja 33 prosenttia on taas väitteen kanssa eri mieltä.

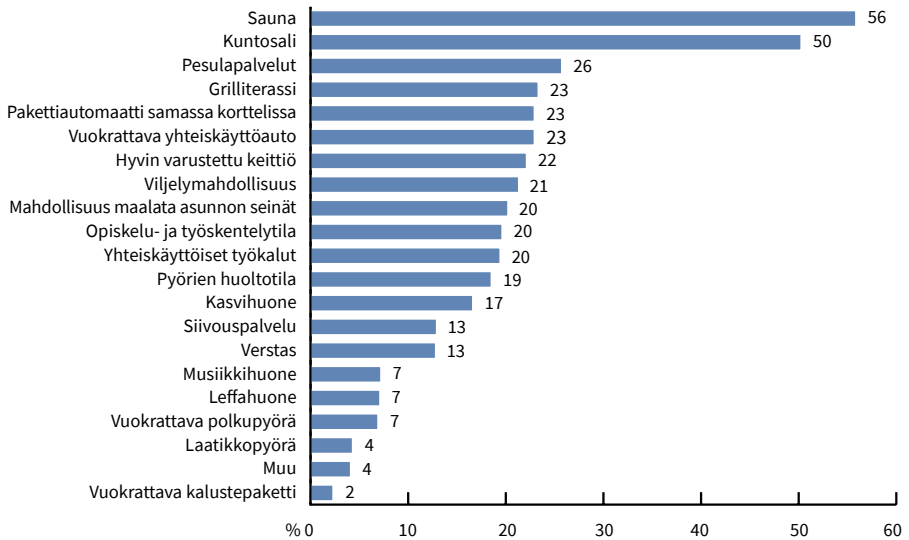
Kuvio 4. Ohessa on pääkaupunkiseudun asuntotilanteeseen liittyviä väittämiä. Oletko samaa vai eri mieltä?

Kyselyssä tarkasteltiin erilaisia asumisen preferenssejä. Miniynkiöt asumismuotona herättävät kiinnostusta: kysymykseen “Jos asut tai asuisit yksin, voisitko kuvitella asuvasi miniyksiössä, jos sen hinta olisi sinulle sopiva?” yli puolet (53%) vastasi kyllä.

Asumisen maksullisista yhteistiloista tai oheispalveluista selkeästi suosituimpia ovat sauna ja kuntosali. Itsenäiset ja yksityiset tilat ja aktiviteetit, kuten saunan käyttö ja kuntosali kiinnostavat- ei niinkään yhteisölliset tilat. Tiloja tai tarvikkeita voidaan jakaa, mutta ei välttämättä sillä tarkoituksella, että tehdään yhdessä.

Kuvio 5. Jos asut tai asuisit yksin, voisitko kuvitella asuvasi miniyksiössä, jos sen hinta olisi sinulle sopiva? n=575

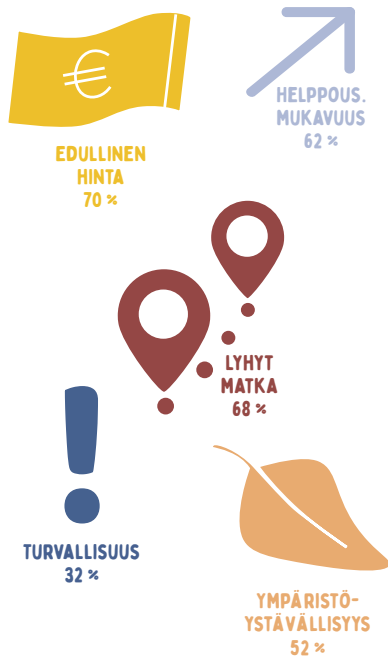
Kuvio 6. Mitä seuraavista asumisen yhteistiloja ja oheispalveluita olisit kiinnostunut käyttämään, vaikka ne nostaisivat asumiskustannuksiasi? Voit valita useita vaihtoehtoja. (%)
 Prosentit ovat [Kyllä=1] vastanneiden osuudet kysymyksen kokonaisvastanneiden määrästä. n=540

LIKKUMINEN

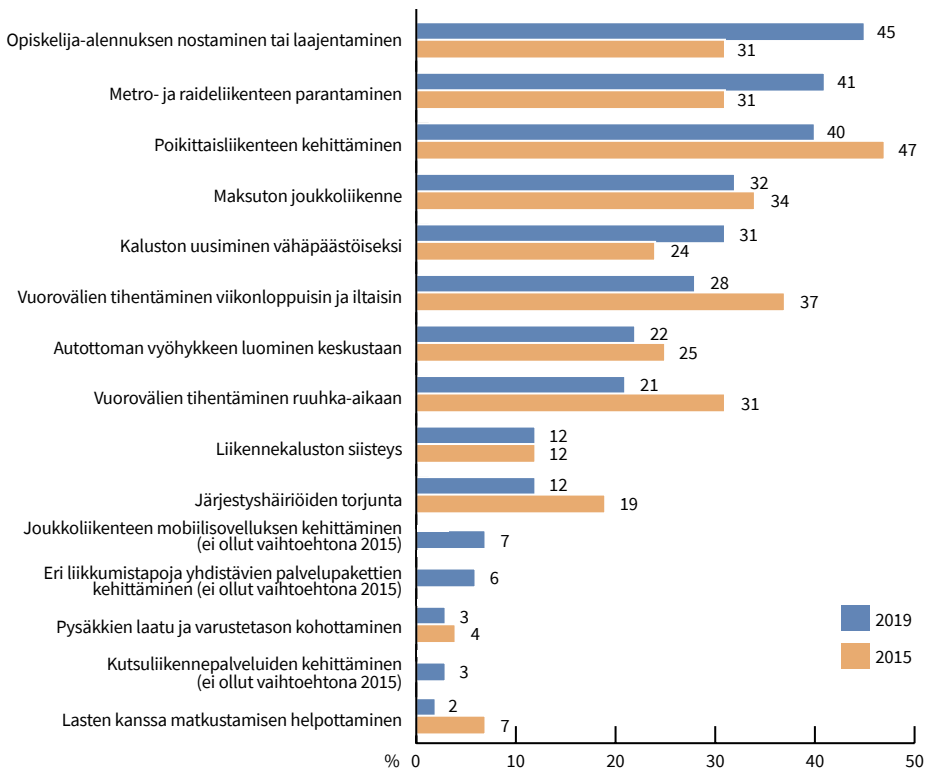
Liikkumisen teemassa tarkastellaan laajasti päivittäisten liikkumismuotojen käyttöä, kuten joukkoliikennettä, pyöräilyä ja kaupunkipyöräilyä, sekä autoilua.

Kyselyssä kartoitettiin tärkeimpiä tekijöitä liikkumisessa, joita vastaaja sai valita viidestä vaihtoehdosta. Tärkeimmäksi tekijäksi valikoitui edullinen hinta (70%). Seuraavaksi suosituimpia ovat lyhyt matka-aika (68%), helppous ja mukavuus (62%) sekä ympäristöystävällisyys (52%). Vähiten tärkein tekijä liikkumisessa vastaajien mielestä on turvallisuus (32%).

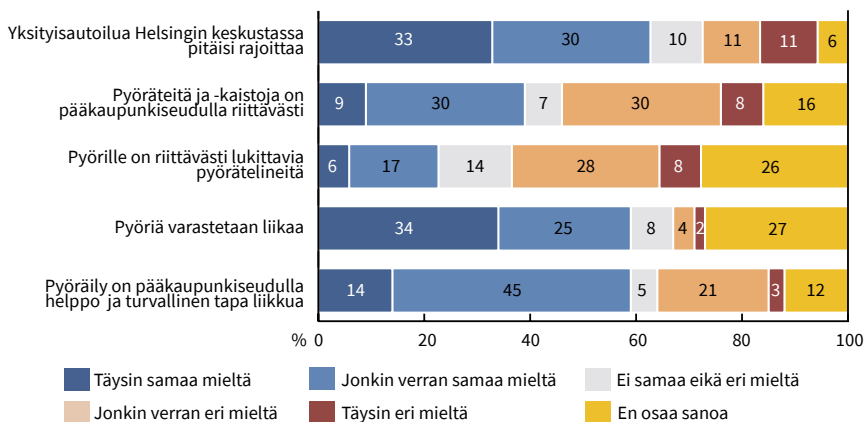
Tärkeimmiksi teemoiksi joukkoliikenteen kehittämisessä nousevat kustannusten vähentäminen, kulkuyhteyksien kehittäminen sekä ympäristön tukeminen. Melkein puolet (45%) pitää opiskelija-alennuksen nostamista tai laajentamista tärkeimpänä joukkoliikenteen kehittämiskohteena, kun taas vähän reilu kolmannes (32%) on maksuttoman joukkoliikenteen kannalla. Metro- ja raideliikenteen parantaminen sai toiseksi (41%) ja poikittaisliikenteen kehittäminen (40%) kolmanneksi eniten ääniä.

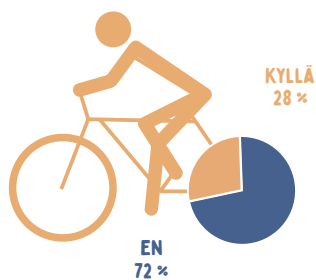
Kuvio 7. Mitkä asiat ovat sinulle tärkeitä liikkumisessa? Valitse 1-3. n=578

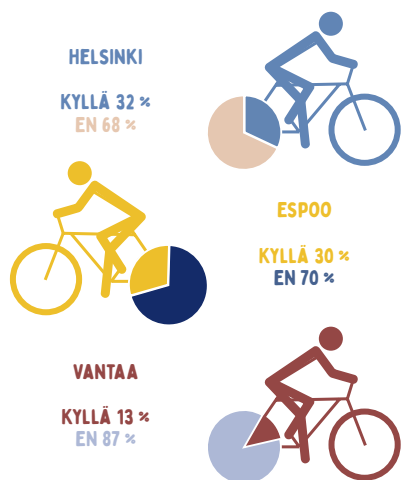
Kuva 8. Valitse seuraavista kolme tärkeintä tavoitetta joukkoliikenteen kehittämiseksi. Järjestyksessä suosituimmasta alaspäin (2019, 2015).

Kuvio 9. Seuraavassa on esitetty muutama pääkaupunkiseudun pyöräilyyn ja liikenteeseen liittyvä väite. Kerro mielipiteesi käyttämällä oheista taulukkoa. n=578.

Kuvio 10. Oletko käyttänyt kaupunkipyörää?

Kuvio 11. Oletko käyttänyt kaupunkipyörää? Helsinki-Espoo-Vantaa.

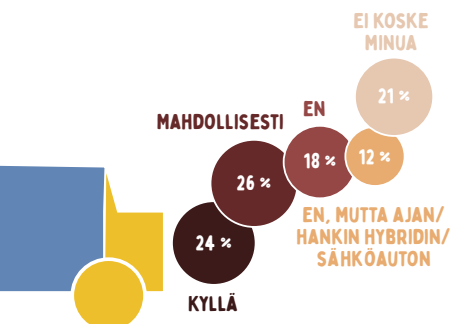

Kuvio 12. Onko sinulla ajokortti ja käytätkö autoa? n= 575

Pyöräilyä pääkaupunkiseudulla pidetään suhteellisen turvallisenä ja helppona tapana liikkua - 59 prosenttia on väitteen kanssa samaa ja 24 prosenttia eri mieltä. Pyöräilyn kehittämiseksi on kuitenkin tarvetta. Esimerkiksi pyöräteiden ja -kaistojen määrä jakaa mielipiteitä opiskelijoiden kesken: noin 40 prosenttia kokee että niitä on tarpeeksi ja toinen 40 prosenttia taas ei. Yli puolet vastaajista (63%) on Helsingin keskustassa yksityisautoilun rajoittamisen kannalla, ja 22 prosenttia on väitteen kanssa eri mieltä.

Vastaajista 28% ilmoitti käyttäneensä kaupunkipyörää. Kun kaupunkipyöräilyä tarkasteltiin kaupunkien välillä, havaittiin, että Helsingissä ja Espoossa asuvista kolmasosa on käyttänyt kaupunkipyörää, kun taas Vantaalla asuvista vastaajista vain 13 % on käyttänyt kaupunkipyörää. Vastaajista useimmat kokevat, että kaupunkipyörän käyttö ei ole tuonut rahallisia säästöjä. Kuitenkin 67% kokee kaupunkipyörän käytön tuoneen heille ajallisia säästöjä.

Vastaajista suurin osa (82%) omistaa ajokortin, mutta harva käyttää sitä päivittäin. Joka kolmas voisi harkita luopuvansa yksityisautoilusta hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi.

Kuvio 13. Voisitko luopua yksityisautoilusta autoilun hiilidioksidipäästöjen vähentämisen vuoksi? n=578

OSALLISUUS

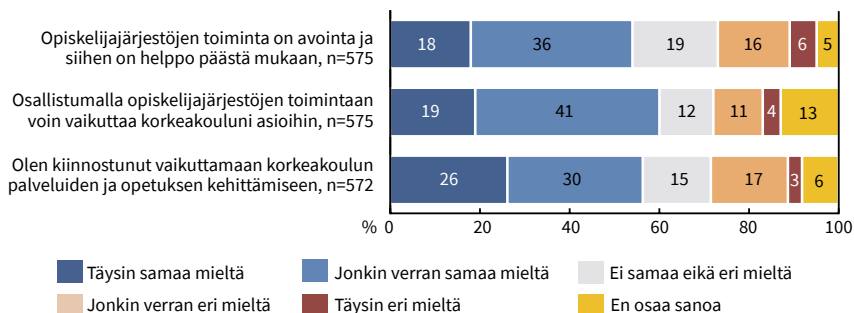
Opiskelijan kaupunki 2019- erilliskyselyn uudeksi teemaksi valittiin osallisuus. Teemalla pyrittiin kartoittamaan muun muassa kuinka hyvin opiskelijat kokevat kuuluvansa ja samautuvansa erilaisiin alueisiin ja yhteisöihin, esimerkiksi asuinalueisiin tai korkeakouluunsa. Opiskelijoilta kysyttiin myös päätöksentekoon sekä vaikuttamiseen liittyviä kysymyksiä niin kaupunkitasolla vaikuttamisessa kuin opiskeluympäristössä vaikuttamisessa.

Osallisuutta selvitettiin esimerkiksi kysymyksellä ryhmäosallisuudesta, joka kartoittaa eri yhteisöjen toimintaan osallistumista. Yli puolet vastanneista (61%) ilmoitti osallistuvansa jonkin kerhon, järjestön, yhdistyksen harrastusryhmän tai hengellisen tai henkisen yhdistyksen toimintaan, joko aktiivisesti (33%) tai silloin tällöin (29%). 39 prosenttia ilmoitti ettei osallistu mihinkään yllä mainittuun toimintaan.

Opiskelijajärjestöt nähdään hyvänä tapana vaikuttaa oman korkeakoulun tai opin-toalan asioihin: yli puolet vastaajista kokee, että opiskelijajärjestöjen toimintaan

Kuvio 14. Osallistutko jonkin kerhon, järjestön, yhdistyksen, harrastusryhmän tai hengellisen tai henkisen yhdistyksen toimintaan (esimerkiksi opiskelijajärjestö, liikuntaseura, asukastoiminta, puolue, seurakunta, vapaaehtoistoiminta)?
n=577

Kuvio 15. Mitä mieltä olet seuraavista kaupunkiin ja opiskelijayhteisöihin liittyvistä väittämistä?

osallistumalla voi vaikuttaa oman korkeakoulunsa asioihin, ja yli puolet olisi kiinnostunut vaikuttamaan oman korkeakoulunsa palveluiden ja opetuksen kehittämisessä. Lisäksi yli puolet vastaajista kokee, että opiskelijayhteisön toiminta on avointa ja helposti lähestyttävää.

Kaupunkitason vaikuttamista tarkasteltaessa suosituimpia kaupungin päätöksenteon osallistumismahdollisuuksia ovat palautteen antaminen, vetoomuksen allekirjoittaminen ja kaupungin päätöksenteon seuraaminen, joissa korostuu osallistumisen yksilöllinen luonne. Yhteisöllisistä osallistumismahdollisuuksista suosituin on kaupungin järjestämiin tapahtumiin osallistuminen. Kaupunkitasolla kiinnostavimmat

osallistumisen ja vaikuttamisen tavat ovat siis lyhytaikaisia, kevyitä, matalan kynnyksen tapoja, joihin ei tarvitse sitoutua.

Suurimmat esteet kaupunkitasoiselle osallistumiselle ovat ajanpuute, tiedonpuute vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksista, ettei ole löytänyt mielekkäitä vaikuttamiskeinoja, ja että osallistuminen vaatii liikaa sitoutumista. Vastaajat voisivat mahdollisesti osallistua kaupunkivaikuttamiseen, jos tiedotusta olisi paremmin tarjolla; toisaalta voi myös olla, että mahdollisuuksista on tiedotettu, mutta tiedotusta ei aktiivisesti lueta tai seurata. Tiedonsaannissa liittyen osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiin korostuu siis oman aktiivisuuden merkitys.

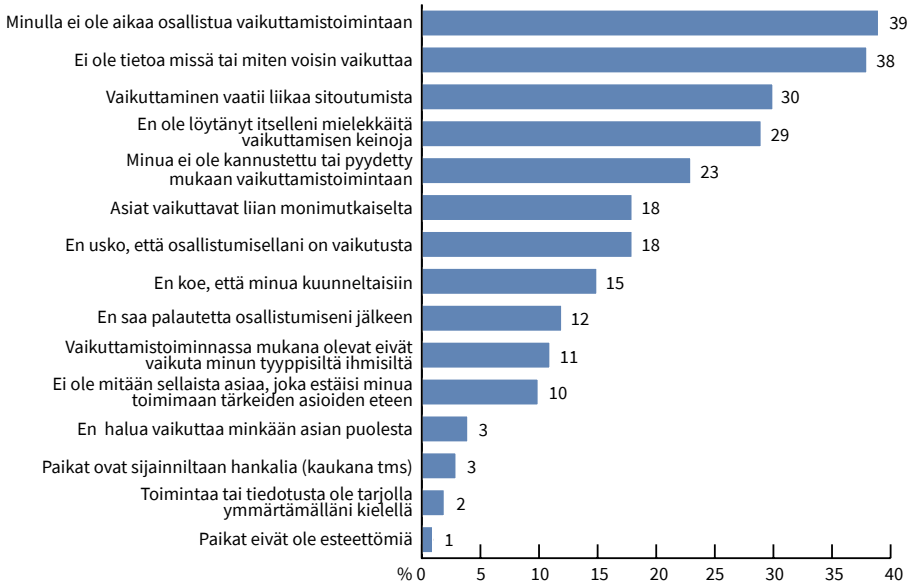

Kuvio 16. Millaisista kaupungin päätöksentekoon liittyvistä osallistumismahdollisuuksista olet/olisit kiinnostunut? Valitse 1-3 itseäsi eniten kiinnostavaa. [Vastausvaihtoehot: 0=Ei, 1=Kyllä]. Prosentit ovat [1=Kyllä] vastanneiden osuudet kokonaisvastanneiden määrästä. n=573

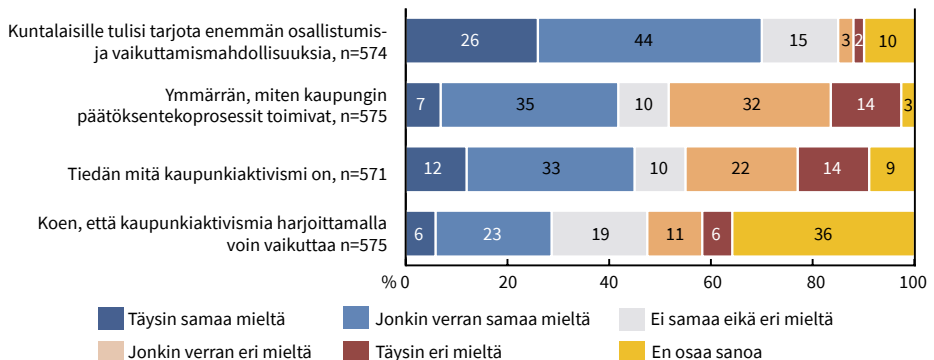

Kaupungin päätöksentekoprosessit ovat selkeitä vain puolelle vastanneista. Kaupunkiaktivismi ja sen vaikutuskeinot ovat myös osalle selkeitä, osalle ei: noin puolet vaikuttaa tietävän, mitä kaupunkiaktivismi

tarkoittaa. Noin joka kolmas vastaajista oli jokseenkin tai täysin sitä mieltä, että he voisivat vaikuttaa kaupunkiaktivismia harjoittamalla.

Kuvio 17. Mitkä asiat estävät sinua toimimasta tärkeinä pitämiesi asioiden eteen kaupungin päätöksenteossa? Valitse 3 sopivinta syytä. [Vastausvaihtoehdot: 0=Ei, 1=Kyllä]. Prosentit ovat [1=Kyllä] vastanneiden osuudet kokonaisvastanneiden määrästä. n=571

Kuvio 18. Mitä mieltä olet seuraavista kaupunkiin ja opiskelijayhteisöihin liittyvistä väittämistä?

ITSENÄINEN OPISKELU

Osana Opiskelijan kaupunki-tutkimusta toteutettiin työpajoja, joissa tutkittiin itsenäisen opiskelun ympäristöjä ja työtapoja. Työpajoissa pohdittiin kokemuksia itsenäisestä opiskelusta; minkälaisissa ympäristöissä korkeakouluopiskelijat opiskelevat ja miten heidän opiskelupäivänsä rytmittyvät. Opiskelijat kertoivat työpajoissa itselleen mieluisista ja epämieluisista opiskeluympäristöistä.

”*Täs [työpajassa] tulee selvästi ilmi, et täs on viis henkilöä ja viisi eri opiskelijaa. Opiskelijat ei oo mikään homogeeninen joukko ja että samanlainen keskiarvokin voi kätkeä suuria variansseja sisällään.*

Akseli

Työpajoissa nousi esiin, että opiskelijat ovat moninainen joukko – ei ole yhtä tiettyä opiskelutilaa tai opiskelemisen tapaa, joka sopisi kaikille.

”*Varmaa tyypillinen opiskelupäivä on aika itsenäistä – – Se painottuu tosi pitkälti siihen, että on yksin.*

Liisa

Työpajojen pohjalta kävi ilmi, että itsenäisen opiskelun määrä on suuri, ja kokemukset itsenäisestä opiskelusta ovat myönteisiä. Itsenäinen opiskelu tarkoittaa monelle yksin opiskelua, mikä nähdään luontevana, mutta myös ryhmätöistä ja yhteisistä tauoista nautitaan.

”*Ehkä se oikeaan mielentilaan pääseminen on oleellisin siinä opiskelussa.*

Minni

Työpajojen läpileikkaavana teemana oli keskittyminen. Opiskelijoille oli tärkeää luoda itselleen sellainen mielentila ja ympäristö, joka edesauttaa työskentelyyn keskittymistä. Keskittymisen ohella pyrki myös tehokkuuteen vaikutti opiskelupäivien suunnitteluun: oli tärkeää, että opiskelupäivä rakennetaan tehokkaaksi esimerkiksi lähemmäksi olevia palveluja hyödyntäen ja mahdollisimman nopeilla siirtymillä. Opiskelu on suunnitelmallista: moni opiskelija tunnisti itselleen sopivat työskentelytilat ja -tavat ja suunnitteli päivät sen mukaan.

”*Se on huono, jos ympäristö tarjoaa tekosyitä olla opiskelematta.*

Akseli

Opiskelijoilla on erilaiset mieltymykset ja tarpeet opiskeluympäristöstä: yksi ja sama tila ei sovellu kaikille. Opiskelutiloista yleisimpiä ovat kirjastot, kampuksen tilat, kahvilat, ja koti. Perinteiset opiskelutilat ovat edelleen suosittuja. Opiskelijat tunnistivat itselleen sopivat opiskeluympäristöt, jotka vaihtelivat esimerkiksi varusteiltaan, äänimaailmoiltaan, valoisuudeltaan, sijainniltaan ja aukioloajoiltaan. Huomionarvoista on, että ei ole yhtä opiskelijan prototyyppiä, jonka mukaan opiskeluympäristöjä voitaisiin suunnitella.

” Siellä [kotona] on vaikea keskittyä tekee töitä. Sit voisi tehdä kaikkea muuta, on ihan just pakko sillon imuroida verhot tai tehdä jotain aivan muuta käsittämätöntä.

Lauri

Mielenkiintoista oli, että tilojen avoimuuden teema nousi esiin kolmessa työpajassa neljästä: osallistujilla oli vahvoja näkemyksiä siitä, ketkä opiskelutiloihin ovat tervetulleita. Osallistajat pitivät tärkeänä että olisi opiskelutiloja, jotka olisivat selkeästi vain korkeakouluopiskelijoille avoimia tiloja.

” [Lyhyet aukioloajat] on erikoista, koska kuitenkin opiskelijoiden profiili tulee muuttumaan. – – Vaaditaan erilaisia tiloja, erilaisia aikoja, enemmän joustavuutta siihen. Et ei oo niitä päiväopiskelijoita ehkä niin paljon enää tulevaisuudessa.

Ville

Opiskelijat kaipasivat laajempia aukioloaikoja sekä parempaa saavutettavuutta opiskelutiloihin. Opiskelutiloja voisi sijoittaa enemmän etenkin opiskelija-asuntovaltaisten asuinalueiden läheisyyteen. Opiskelutiloja voisi konkreettisesti kehittää siten, että tiloista tehtäisiin muunneltavampia, jotta kukin voisi räätälöidä itselleen sopivan opiskeluympäristön työpöydästä valaistukseen ja äänimaisemaan.

KV-OPISKELIJOIDEN TYÖLLISTYMINEN

Osana tutkimusta järjestettiin työpajoja, joissa tarkasteltiin kansainvälisten opiskelijoiden kokemuksia Suomesta, Suomessa opiskelusta, työllistymisestä ja ylipäänsä elämisestä. Kansainvälisillä opiskelijoilla viitataan tässä niihin korkeakouluopiskelijoihin, jotka ovat tulleet Suomen ulkopuolelta suorittamaan joko tutkintoa tai opiskelijavaihtoa Suomeen. Raportissa käsitellään etenkin työllistymisen esteitä ja mahdollisuuksia sekä Suomen veto-voimaisuutta korkeakouluopiskelijoiden näkökulmasta.

” *It’s six years already and I’m doing absolutely irrelevant things.*

Neysa

Aineiston analyysi osoitti, että työllistymisvaikeudet ovat suurin yksittäinen huolenaihe, joka saa kansainväliset opiskelijat harkitsemaan Suomesta poislähtöä. Suomen kielen osaamiseen liittyvät ongelmat estävät työllistymisen moniin työpaikkoihin. Suomalaisen työelämän tulisi kokonaisuutena tarkastella kriittisesti kielivaatimuksiaan ja kehitettävä keinoja työllistää henkilöitä myös englannin kielellä.

” *I also speak Finnish intermediate level and I go to the YKI test in August. But usually my [job] applications are rejected by the companies with the excuse that I’m not fluent in Finnish and they would like me to be fluent. They don’t even give me a chance to have an interview so I can prove my language skills.*

Irene

” *[E]ven multinational companies – –, they’re working around the globe but for some reason the language that they speak in the offices here is Finnish, whereas in the other countries that same company would be speaking English even if it was a non-Englishspeaking country.*

Nina

Kansainvälisille opiskelijoille ei aina ole riittävästi tarjolla tukea, välineitä ja mahdollisuuksia työllistyä valmistumisen jälkeen. Korkeakoulujen olisi kohdennettava resursseja kansainvälisten opiskelijoiden uraohjaukseen huolehtien sen riittävydestä. Korkeakouluharjoittelujen osalta oppilaitosten tulisi ottaa suurempi vastuu työelämän edustajien sitouttamisessa tarjoamaan opiskelijoille harjoittelupaikkoja.

” *[When] they are saying that it's an international programme, then, please provide some kind of at least internship.*

Beatrice

Koulutus, tutkimus ja Suomi itsessään elinpaikkana ovat kansainvälisten opiskelijoiden näkökulmasta vetovoimaisia, mutta työelämän niukat mahdollisuudet kumoavat näiden vetovoiman. Opiskelijat esimerkiksi arvostavat suomalaista työ-kulttuuria, joka nähdään inhimillisenä ja tasa-arvoisena.

” *The big difference working here that I can see working back in [home country] would be that here the employers seem to care more, the employers seem to care more about their employees. In [home country] it's very like, cutthroat industry, and so, if you're not performing, then you're out the door.*

Sandra

Työmarkkinoilla tulisi tunnistaa nykyistä paremmin kansainvälisten opiskelijoiden osaaminen, kielitaito sekä työkokemus ja nähdä heidän kulttuurinen ja inhimillinen pääomansa menestyksekkään työnteon edellytyksenä.

” *I think that from my own experience that Finland wants a Finnish working history. Then they start, looking at you. But you haven't worked in Finland or been around and got those letters of, certificates, work certificates, then there's nothing for them to look at.*

Luisa

